

A tua quadam vicinitate associasset, si tot spiritus ad corporis, & animi opera sunt necessarij: præstaret enim loca in quibus continentur disiuncta esse, ne facile misceri, contaminariq; posset propria, quæ in illis est materia. Repugnant igitur actiones, & illis accommodata corporis instrumenta tot istis spiritibus. Quod si vitalem, & animale ponimus spiritum, quæ scilicet actiones animales, & vitales suam peculiarem spiritum uelint, quæ & naturalem aperte & necessario nõ addit Galenus? aut dicat ille, quæ in quibusdam functionibus necessarius sit proprius spiritus, in alijs verò nequaquam. At si forte dicat sufficere uitalem tum uitalibus, tum naturalibus actionibus, quæ idem etiam non sufficiet animalibus? Vt enim cor inter cerebrum, & hepar positum est, & vitales actiones tantum vincuntur dignitate, ac perfectione ab animalibus, quantum illæ naturales superant, sic profecto ratio docet, vitalem spiritum nõ minus aptum esse animalibus, quam naturalibus operationibus. Meminit & genitalis spiritus aliquando Galenus, qui si ponitur, incertior adhuc illorum numerus est: nec enim sub naturali comprehendendi potest, nam de alijs duobus dubium non est, nimirum cum certam elaborationem postulet materia, quæ ad generationem futura est apta: adeo ut sufficere non possit spiritus ille naturalis, qui si est, in hepate necesse est ut fiat: ut enim sanguis in hepate genitus cum semine fit in testibus formam mutat, sic profecto si aliquis mittitur ab hepate spiritus ad testes, oportet illum aliam formam illic capere, ut genitalis euadat. Itaque hæ rationes concludunt, non minus necessarios esse quatuor, quam tres, aut duos spiritus: nam si singulis partibus, quæ principatum in corpore obtinent, & vim aliquam mittunt in alia mena, debetur proprius spiritus: erunt utique hi quatuor, quia quatuor sunt ex Galeni opinione in corpore principia. Quod si tres spiritus quatuor principijs sufficere posse creduntur, quæ non sufficiunt duo? vel vnus etiam omnibus haud satisfaciet? Est enim par ratio de vno, quæ est de duobus aut tribus: Nonne etiam hanc opinionem refellit, quod Galenus de qualitate horum spirituum memoria prodidit? nam animæ siue animale spiritum sicciorem, naturam verò id est naturalem humidiorẽ esse vult. At quomodo ille qui in cerebro frigidissima, & humidissima parte gignitur, sicciore alio esse potest? Possimus quidem in hac re aliquid fingere, aut triguerfando respondere, sed re vera nihil afferri potest, in quo animus quiescere valeat. Sunt ergò nugæ, fabulæ, & Stoicorum commenta, quæ de tot spiritibus dicuntur, ex literis mandata à maioribus nostris, ac à nobis postea absq; ratione suscepta, & celebrata. Id quod diligentius adhuc ostendere conabimur, vbi vnum duntaxat ponendum esse spiritum docebimus. Nam qui probat vnum sufficere spiritum, simul conuincit plures esse superfluos. Superest nunc ut pauca quædam dicamus aduersus recentiores medicos, quos retulimus de spiritibus aliquid scripsisse: quod quidem tanto facilius licebit facere, quæ illi nullo authore, nullaq; euidenti ratione suam proferant sententiam: nam (vt diximus) Actuarius non contentus naturali, uitali, & animalis spiritu, alium statuit in ventriculo gigni, alium esse in visu, auditu, odoratu, tactu, alium esse spiritum, quo utitur intellectus, ab eo quo utuntur sensus, vel mouendi facultas, quod qua ratione docere potest? quos enim usus potest habere, quem in ventriculo procreari fingit, vbi tam multiplex materia? vbi tot loci in cerebro? tot in eo formæ diuersæ? & alia quæ dicuntur esse necessaria ad tot spiritus conuincendos, & continendos. Nec minus quidem reprehendendi sunt Montanus, & alij, qui in omni re spiritum quædam ponunt: nam qua ratione quæso in metallis, alijsq; rebus vita exutis, agnoscere possumus hunc esse spiritum: est in illis proculdubio aerea quædam substantia: at illa non est calor (vt illi vocant) complexionalis, qui non minus ex igne, quam ex aere resultat, uerum illa vt reliqua elementa, rei pars est. Adde quæ illi confundunt vitalem cum animali, quum vtrumq; ex philosophorum opinione in corde generari tradunt. Sed enim dicant illi, à quibusnam philosophis didicerint duos spiritus à corde prodire, & animale esse vnum, alium verò vitalem, & vbi legerunt apud Galenum naturalem spiritum idem esse re cum calore innato: quid illi præterea afferunt de spiritu impellente, & repellente, deq; illius materia differentia, & subiecto: quid quod aiunt spiritum esse non substantiam, sed qualitatem complexionalis, & hunc esse calorem proportionatum (vt loquuntur) calori celesti: quid est quod somniant calorem hunc proportionalem coniungi spiritui propellenti, & tunc fieri animale, vitalem, & naturalem spiritum. Hæc enim videntur mihi insomnia esse, nulla ratione comprobata, aut maiorum autoritate munita: quæ quidem longius prosequi superfluum esse duco: præsertim quæ illi confusus, & variè semper hæc doceant: tanquam nihil certum haberent, quod ea de re dicere possent. Alij verò qui dicunt, spiritum quendam esse diuinum, immortalem, alium verò ex tenuiorem elementorum missione concretum, exculationem merentur, quæ quum fabulosa quædam se referre agnoscerent, nescio quos Academicos huius opinionis authores faciunt. Quis. n. potest non dicam probare, sed credere aium inuolui his vestibus, & spiritibus? quis sibi persuaderebit spiritum qui est in carne, specie differre, ab eo qui est in osse, aut alia parte similari: cur ita non dicemus specie differre elementa, & qualitates illorum in singulis partibus? Dicunt illi spiritum potentiorẽ esse in membris, quæ principatum obtinent, sed nihil probant. Illa quoq; ostendere eos oportebat, quo authore, aut ratione agnoscerent spiritus animales ferri per neruos, & à cerebro descendere, & naturales ab hepate per venas inuenire: & quænam illa sit naturalis facultas, quam à iccore emanare, cuiusque vehiculum huiusmodi spiritum esse uolunt. Proferunt ab ingenito singulis principijs spiritum, & ex certa materia illum fieri.